

МВС України
Харківський національний університет
внутрішніх справ

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ
ОРГАНІЗАЦІЇ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Харків, 4 грудня 2015 р.

Харків 2015

УДК 343.285
ББК 67.9(4УКР)61
Т 33

Оргкомітет конференції

Голова – ректор Харківського національного університету внутрішніх справ Сокурєнко Валерій Васильович.

Заступник голови – проректор Харківського національного університету внутрішніх справ Головоко Олександр Миколайович.

Секретар – професор кафедри кримінального процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства Бондарєнко Олексій Олексійович.

Члени оргкомітету:

- начальник факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства Музичук Олександр Миколайович;

- начальник кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства Степанюк Руслан Леонтійович;

- начальник кафедри кримінального процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства Юхно Олександр Олександрович;

- начальник відділу зв'язків з громадськістю Щєрбакова Ірина Василівна;

- начальник відділу організації наукової роботи Мірошніченко Оксана Станіславівна;

- начальник інформаційно-технічного відділу Полховський Олександр Миколайович;

- начальник відділу організації служби Тарасєнко Віталій Миколайович;

- начальник відділу матеріального забезпечення Копаниця Олексій Вікторович;

- директор загальної бібліотеки Процких Тамара Олексіївна.

Теоретичні аспекти організації досудового розслідування :
Т 33 матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції
м. Харків, 4 грудня 2015 р. – Харків : ХНУВС, 2015. – 508 с.

*Друкується за рішенням оргкомітету відповідно до доручення
Харківського національного університету внутрішніх справ
від 30.11.2015 № 117.*

Матеріали викладено в авторській редакції.

© Харківський національний університет внутрішніх справ, 2015

нів, і на сьогодні є одним з найважливіших чинників, що визначають успіх та ефективність боротьби зі злочинністю в нашій державі. Саме тому співробітникам правоохоронних органів належить знати про існування та можливості використання інформаційних систем в ході розслідування злочинів, і разом із цим активно застосовувати такі знання у своїй повсякденній діяльності.

Список використаних джерел: 1. Бірюков В.В. Теоретичні основи інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів: Монографія. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О.Дідоренка, 2009. -664с; 2. Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України [Електронний ресурс]: Наказ МВС України №390 від 10.09.2009, режим доступу [www. rada. gov.ua](http://www.rada.gov.ua); 3. Про затвердження Положення про Департамент інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України [Електронний ресурс]: Наказ МВС України №1010 від 5.11.2012, режим доступу www. rada. gov.ua; 4. Про затвердження Положення про Експертну службу МВС України [Електронний ресурс]: Наказ МВС України №691 від 9.08.2012, режим доступу www. rada. gov.ua.

Одержано 08.11.2015

УДК 343.13 (477)

Салманов Олексій Валерійович,

викладач кафедри кримінального процесу
факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства
Харківського національного університету внутрішніх справ

АСПЕКТИ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ОТРИМАННЯ ДОЗВОЛУ НА ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ

В умовах стрімкого розвитку державності України, як європейської демократичної країни, постає питання щодо формування правової системи, в якій одним з елементів є права людини як внутрішньодержавного, так і загальносвітового характеру. Міжнародно-правові акти у сфері прав людини серед основоположних прав людини декларують право на житло та його недоторканість. В ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. проголошено, що кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції. Крім того, аналогічні права закріплено низкою інших міжнародних ак-

тів. Щодо національного законодавства, то ст.30 Конституції України гарантується недоторканість житла. Згідно з положеннями цієї норми, забороняється проникнення в житло чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку не інакше, як за вмотивованим рішенням суду. Крім того, Конституцією і законами України передбачено можливість тимчасового обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, під час здійснення досудового розслідування, що закріплено ст. ст. 30, 31, 32 Конституції України. Підстави і порядок здійснення заходів, пов'язаних із тимчасовим обмеженням вищезазначених конституційних прав і свобод людини і громадянина, знайшли своє відображення у Кримінальному процесуальному кодексі (далі КПК) України.

Кримінальним процесуальним кодексом України передбачено, що обшук житла чи іншого володіння особи проводиться на підставі ухвали слідчого судді. У разі необхідності проведення обшуку, слідчий за погодженням з прокурором або прокурор звертається до слідчого судді з відповідним клопотанням. Сторона захисту чи потерпілий мають право подати клопотання про проведення обшуку тільки до особи, яка здійснює досудове розслідування. Клопотання сторони захисту, потерпілого і його представника чи законного представника про виконання будь-яких процесуальних дій слідчий, прокурор зобов'язані розглянути в строк, не більше трьох днів з моменту подання, і задовольнити їх за наявності відповідних підстав. Про результати розгляду клопотання повідомляється особа, яка заявила клопотання. Про повну або часткову відмову в задоволенні клопотання виноситься вмотивована постанова, копія якої вручається особі, яка заявила клопотання, а у разі неможливості вручення з об'єктивних причин надсилається їй. Клопотання слідчого, погодженого з прокурором, прокурора про проведення обшуку повинно відповідати вимогам ст. 234 КПК України. Підстави для проведення обшуку мають бути достатніми, що вказують на можливість досягнення його мети, інакше слідчий суддя відмовляє в задоволенні відповідного клопотання. Підставами для задоволення клопотання про надання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи є його обґрунтованість та відповідність вимогам ст. 234 КПК України.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на той факт, що у чинному КПК України зазначаються єдині підстави та єдиний порядок призначення обшуку особи, обшуку житла, обшуку іншого володіння особи, незалежно від форми власності. Обшук призначається ухвалою слідчого судді; іншого порядку призначення обшуку не існує. Згідно з ч.4 ст. 234 КПК України клопотання про обшук розглядається у суді в день його надходження за участю слідчого або прокурора. При цьому чинний КПК України не вказує прямо, хто саме визначає склад учасників розгляду клопотання про обшук. Ми вважаємо, направлення клопотання до суду слідчого чи прокурора, повинна бути виключно ініціативою прокурора. При цьому слідчий суддя вправі вимагати присутності саме слідчого чи саме прокурора, але при цьому участь одного з них (наприклад, прокурора) не перешкоджає участі у розгляді клопотання іншого (тобто слідчого) і навпаки.

Зазначимо що п. 1 ч. 5 ст. 234 КПК встановлено, що слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про обшук, якщо «1) прокурор, слідчий не доведе наявність достатніх підстав вважати, що було вчинено кримінальне правопорушення». Виникає колізія, щодо відсутності необхідності проведення обшуку, оскільки факт кримінального правопорушення вже встановлений. Адже факт кримінального порушення вважається наявним, коли встановлено, що особа, яка вчинила правопорушення є суб'єктом злочину, тобто злочин кваліфікований правильно, особа, яка його вчинила, встановлена, а її вина доведена. Аспект достатності даних про факт кримінального правопорушення повинен вирішуватись на стадії внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, оскільки на підставі цього вже встановленого факту і виникло питання про проведення обшуку. Якщо при вирішенні питання про призначення обшуку слідчий суддя визначатиме, чи мав місце наявний факт кримінального правопорушення, тим самим він вирішуватиме справу по суті, покладаючи на себе повноваження суду першої інстанції. На нашу думку, цей пункт необхідно виключити із ч.5 ст.234 КПК.

Також слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про обшук, якщо прокурор, слідчий не доведе наявність достатніх підстав вважати, що: “відшукувані речі і до-

кументи мають значення для досудового розслідування; відомості, які містяться у відшукуваних речах і документах, можуть бути доказами під час судового розгляду”.

З урахуванням викладеного можна зробити висновок. Обшук згідно чинного КПК України – це слідча (розшукова) дія, змістом якої є примусове обстеження будівель, приміщень і споруд, ділянок місцевості, інших сховищ, які знаходяться у володінні осіб, та окремих фізичних осіб, спрямована на виявлення та фіксацію відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, з метою отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні шляхом відшукування і вилучення матеріальних об'єктів (знарядь кримінального правопорушення, майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, живих людей і тварин, трупів людей та тварин, біологічних об'єктів, слідів різноманітного походження, документів, тощо). Питання щодо отримання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи не вичерпано. Що свідчить про те, що тема дослідження потребує подальшого вивчення та постійного розвитку і вдосконалення.

Одержано 04.11.2015

УДК 343.985 (477)

Бічурін Рінат Халітович,

ад'юнкт докторантури та ад'юнктури

Харківського національного університету внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ ТИПОВИХ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У МЕТОДИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ З ХУЛІГАНСЬКИХ МОТИВІВ

Тактичні операції відіграють значну роль у вирішенні завдань кримінального провадження за окремими категоріями злочинів. Успішна їх реалізація дозволяє значно підвищити ефективність роботи слідчого, що є особливо актуальним для розслідування складних, багатоепізодних, резонансних злочинів. Одним із таких видів кримінальних правопорушень, безумовно, є умисне вбивство.

Питанням розслідування вбивств в криміналістичній літературі традиційно приділяється значна увага. В результаті сформовано низку ґрунтовних рекомендацій як загаль-